

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Комисия по петиции

15.05.2009

СЪОБЩЕНИЕ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ЕП

Относно: **Петиция 1385/2008, внесена от Петър Пенчев, с българско гражданство, от името на асоциация „Анна Политковская“, в защита на българския ядрен физик Георги Котев**

1. Резюме на петицията

Вносителят на петицията призовава Европейския парламент да се намеси в случая на гореспоменатия ядрен физик. Вносителят на петицията твърди, че Георги Котев, който е работил в спорната ядрена електроцентрала „Козлодуй“ повече от 17 години, е заплашван от административния директор на централата, тъй като е публикувал информация относно извършвани там нередности, включително използването на опасно рециклирано гориво.

2. Допустимост

Обявена за допустима на 25 февруари 2009 г. Комисията е приканена да предостави сведения (член 192, параграф 4 от Правилника).

3. Отговор на Комисията, получен на 15 май 2009 г.

Петицията

В петицията си, Асоциацията на свободното слово „Анна Политковская“ призовава Европейската комисия да използва своите специализирани структури за сигурност и правоприлагане и да предприеме незабавни действия в защита на живота и човешкото достойнство на българския ядрен физик Георги Котев. Очевидно, г-н Котев е бил заплашен от административния директор на атомната електроцентрала „Козлодуй“, тъй като е отправил публични обвинения в незаконно използване на опасно рециклирано гориво от руски доставчик в тази електроцентрала (и е намекнал за възможно

прикриване на тези факти, корупция и измама).

Забележки на Комисията относно петицията

Контекст относно атомната електроцентрала „Козлодуй”

Европейската комисия е запозната с твърденията относно ядреното гориво, използвано в АЕЦ „Козлодуй”, и се е свързала със заинтересованите страни. През 2008 и 2009 г. Европейската комисия е обменила информация с г-н Котев, както и с българския орган за ядрено регулиране и АЕЦ „Козлодуй”.

Центрове за предоставяне на технически данни относно използването на предполагаемо рециклирано гориво (преработен уран):

а) Смяна на горивото и последвалите отклонения в изчисляването на продължителността на горивния цикъл:

Изглежда, че вследствие на постепенната смяна на вида гориво (ТВСА вместо използваното преди това ТВСМ), започнала през 2004 г., в наблюдаваната продължителност на горивните кампании е възникнало разминаване с предвидената продължителност, а в резултат на това и в изгарянето на гориво. Българският орган за ядрено регулиране е получил разяснения от руския доставчик на гориво „ТВЕЛ”, който го е уверил, че тези отклонения са незначителни и не застрашават ядрената безопасност, нито безопасността на работниците и на околната среда. Според получената от Комисията информация, е доста вероятно проблемът да се дължи на използвания софтуер (КАСКАД), който не е бил напълно приспособен към новия вид гориво, но може да бъде актуализиран.

В писмото си от 19 февруари 2009 г., директорът на дирекция „Безопасност и качество” на АЕЦ „Козлодуй” заяви, че „проблемът с отклоненията между изчислената и наблюдаваната продължителност на горивния цикъл е напълно разрешен”.

б) Използване на рециклиран уран:

Българският орган по ядрена безопасност е използвал независим изпълнител (шведската фирма „Studsvik Nuclear AB”), който е потвърдил, че количеството на изотоп U232 (индикатор за наличието на рециклиран уран) отговаря на сертификата (т.е. няма доказателства за използване на рециклиран уран).

Дори и да е бил използван рециклиран уран U236 (такава е практиката в някои атомни електроцентрали), това не би оказало пряко въздействие върху безопасността на тези реактори.

Оценка на техническия контекст

а) Законова рамка

След присъединяването на България към ЕС на 1 януари 2007 г., ЕВРАТОМ следи за текущото и бъдещото извършване на инспекции на атомните съоръжения в България. Редовно се извършва и проверка на счетоводните извлечения относно всички ядрени материали (дял II, глава 7 от Договора за Евратом, особено членове 79, 81 и 82).

Но при липсата на задължително законодателство на ЕС относно ядрената безопасност,

този въпрос е в компетенциите на националните органи по ядрена безопасност (член 33 от Договора за Евратом). Обхватът от действия, които Комисията може да извършва съгласно Договора за Евратом, е ограничен до случаите, когато са застрашени безопасността и здравето на работниците или на обществото, т.е. вследствие на изпускане на йонизиращо лъчение в околната среда (дял II, глава 3 от Договора за Евратом, по-специално член 35 и Директивата за основните стандарти за безопасност) или до използването на ядрени материали без тяхното обявяване (глава 7 от Договора за Евратом, по-специално член 77, буква а)).

На 26 ноември 2008 г., Комисията внесе предложение за Директива (ЕВРАТОМ) на Съвета за създаване на общностна рамка за ядрена безопасност¹. Това предложение в момента се обсъжда от държавите-членки за приемане в Съвета.

б) Установени факти

Обхватът на действие на Европейската комисия съгласно Договора за Евратом е ограничен до случаите, когато има изпускане на йонизиращо лъчение в околната среда или използване на ядрени материали без тяхното обявяване. Комисията няма информация за подобно изпускане нито от компетентния български орган по ядрена безопасност, нито от самата АЕЦ „Козлодуй“. Поради това няма причина за провеждане на мисия за проверка съгласно член 35 от Договора за Евратом. Инспекциите на Евратом за ядрена безопасност също не са дали индикации за отклонение на ядрен материал от АЕЦ „Козлодуй“ за необявено използване.

След като отговори на парламентарен въпрос Е-5775/08 по тази тема, на 19 февруари 2009 г. Комисията получи уверение от оператора на АЕЦ „Козлодуй“, че вследствие на преизчисленията на новата версия на софтуерния пакет КАСКАД, „проблемът с отклоненията между изчислената и наблюдаваната продължителност на горивния цикъл е напълно разрешен“.

В отговора на Комисията на парламентарен въпрос Е-1813/09 (продължение на въпрос Е-5775/08) се потвърждава, че Комисията ще продължи да следи развитието на ситуацията, като осъществи допълнителни контакти с отговорните български органи по ядрена безопасност.

Обвинения за заплахи срещу г-н Котев

Съгласно Договорите, Европейската комисия няма правомощия да разглежда твърдения за престъпления срещу отделни лица. Те се разглеждат от съответните правоприлагащи и съдебни органи в държавите-членки.

Функционирането на българските правоприлагащи и съдебни органи при случаи на корупция и организирана престъпност се следят в контекста на Механизма за сътрудничество и проверка по няколко основни показатели, с постигането на които България се е ангажирала. На 12 февруари 2009 г., Комисията публикува своя 4-ти доклад до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка. Той представляваше актуализация на фактите

¹ COM/2008)0890 окончателен

за развитието в междинния период между 3-тия доклад, публикуван на 23 юли 2008 г., и следващия цялостен доклад, който предстои да бъде изготвен през лятото на 2009 г. В доклада се посочва, че за да се демонстрира системна и необратима промяна, България следва да покаже, че има самостоятелно функционираща, стабилна съдебна система, която е способна да установява и санкционира конфликта на интереси, корупцията и организираната престъпност и да запази върховенството на закона.

Заключение

- относно техническите въпроси:

Комисията ще продължи да следи развитието на ситуацията, като отправя допълнителни запитвания до отговорните български органи по ядрена безопасност относно технически въпроси, свързани с Договора за Евратом.

- относно предполагаемите заплахи срещу г-н Котев:

Съгласно Договорите, Европейската комисия няма правомощия да разглежда твърдения за престъпления срещу отделни лица. Те се разглеждат от съответните правоприлагащи и съдебни органи в държавите-членки.

Комисията ще продължи да следи напредъка на България в разрешаването на случаи на корупция и организирана престъпност в контекста на Механизма за сътрудничество и проверка.